

9.9.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kannanotto ”Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistus, Kansallinen Palvelureformi ja Hyvän työn ohjelma” -kokonaisuuteen

Kannanotto liittyy erityisesti 4.9.2024 Sosiaali- ja terveysministeriön järjestämässä *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilötoiminta huomenna!* -seminaarissa esiin tulleeseen ”vaihtoehtohoidot ja ei-lääketieteelliset esteettiset hoidot”-erityisteemaan.
<https://stm.fi/tapahtumat/2024-09-04/sosiaali-ja-terveydenhuollon-ammattihenkilotoiminta-huomenna-seminaari-1>

Hallitusohjelmassa on luvussa 2.4 *Sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen* kirjaus luontaishoitoalan Toimialaselvityksen tekemiseksi: "Selvitetään vaihtoehtohoitoihin ja ei-lääketieteellisiin perustein annettaviin esteettisiin hoitoihin liittyvää lainsäädäntötarvetta yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa potilasturvallisuuden varmistamiseksi."

Määritelmä:

Luontaishoidot ovat täydentäviä ja vaihtoehtoisia hoitoja eli CAM-hoitoja (Complementary and Alternative Medicine)

Taustaa:

1. European Social Survey (ESS) on selvittänyt asiaa viimeksi 2014. ESS 2014 Suomen aineiston perusteella **luontaishoitoja käyttää vuosittain miljoona suomalaista** [1].
2. Tutkimuksen mukaan hoitomuodosta riippuen **54–86 % koki saaneensa apua** [2, Taulukko 1 s. 48]
3. "CAM-hoitojen ja valtavirtalääketieteen käyttö eivät olleet tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä toisiinsa eli CAM-hoidot eivät vähentäneet valtavirtalääketieteen käyttöä." "Tutkimuksemme vahvistaa aiempien tutkimusten tuloksia siitä, että CAM-hoidot ovat käyttäjien näkökulmasta arvioiden monille merkittävä keino hoitaa terveyttä ja huolehtia hyvinvoinnista." [2 s. 53]
4. Systemaattisen katsauksen [3] (231 tutkimusta 51 maasta) mukaan kolme tärkeintä syytä CAM-hoitojen käyttöön olivat:
  - a) hoitojen kokeminen hyödylliseksi (mainittu 84 % julkaisuista),
  - b) CAM-hoitojen turvallisuus (mainittu 37 % julkaisuista) ja
  - c) tyytymättömyys koululääketieteeseen (mainittu 37 % julkaisuista).Syyt olivat samat tutkimuksissa, joissa kohteena oli jokin terveydentilan määrittämä populaatio (esimerkiksi syöpää sairastavat), ja tutkimuksissa, joissa populaationa oli koko väestö.

Toimialaselvitys:

5. Luontaishoitoala on ajanut pitkään toimialaselvityksen tekemistä. Luontaishoitoalan järjestöt lähettivät jo edellisen hallituksen aikana (31.5.2021) asiasta pyynnön STM:lle. [4] Valitettavasti STM:llä ei ole tälle vuodelle budjetoitua rahaa Toimialaselvityksen tekemiseksi.

6. Tietoon ja näyttöön perustuvien terveystieteiden, kuten sääntelyä koskevien, päätösten tekemistä varten CAM-alasta tarvitaan Toimialaselvityksen tuottamat tiedot. Koska Toimialaselvitystä ei tehdä, kaikki CAM-alaa koskevat terveystieteelliset, lainsäädäntö ja muut päätökset on lykättävä siihen asti kunnes Toimialaselvityksen tuottamat tiedot ovat käytettävissä ja päätökset voidaan perustaa tietoon eikä ennakkokäsityksiin.

7. Koulutus on tärkeä asia, joka pitää Toimialaselvityksessä kartoittaa. Tässä voidaan todeta, että monien luontaishoitajien hoitajien koulutusta on ollut Suomessa jo pitkään. Koulutus on laadukasta ja perusteellista. Tuloksena on hyvin koulutettuja, ammattinsa osaavia luontaishoitajia. Esimerkiksi Akupunktioammattilaiset ry:n perinteisen kiinalaisen lääketieteen (akupunktio) ammattilaisen nykyinen koulutusvaatimus on 100 op + koululääketiedettä 30 op (2800 tuntia + 840 tuntia) ja koulutuksen kesto 3,5 vuotta (35 opetusviikonloppua) [5]. Yhdistyksen ensimmäinen koulutus alkoi jo v. 1988. [6] Yhdistyksen valvomissa kouluissa on koulutettu lähes puolet Suomen akupunktion ammattilaisista.

8. Hoitovirheet ja potilasvahingot, niiden määrä ja laatu ja erityisesti keinot niiden välttämiseksi ovat tärkeitä asioita, jotka Toimialaselvityksen pitää kartoittaa. Tässä voidaan todeta, että hoitovirheitä ja potilasvahinkoja lienee erittäin vähän. Esimerkiksi Akupunktioammattilaiset ry:n valvomista koulutuksista valmistuneille ei ole tapahtunut yhtäkään hoitovirhettä, jonka seurauksena olisi ollut potilasvahinko. Potilasturvallisuuskulmaan liittyvien potilasvahinkoasioiden tulee perustua varmistettuihin viranomaisien tietoon tulleisiin tapauksiin.

Määritelmä:

9. Kosmeettiset hoidot ja esteettiset hoidot -käsitteet ovat epämääräisiä eikä näitä käsitteitä pidä määrittelyssä käyttää. Esimerkiksi kasvojen ihon hoito akupunktiolla parantaa ihon verenkiertoa ja aineenvaihduntaa ja vaikutus myös näkyy eli on myös esteettinen. Kosmeettisesta akupunktiosta järjestetään koulutusta Suomessa. Akupunktioneula on aina – myös kosmeettisessa akupunktiossa – steriili umpineula.

10. Parempi määritelmä voisi olla lyhyesti kosmeettinen injektiohoito tai tarkemmin: **kosmeettinen hoito, jossa injektio-neulaa käyttäen viedään kehoon vahingollista tai vaarallista ainetta ei-lääketieteellisin perustein**. Tällaiset hoidot eivät missään tapauksessa ole luontaishoitoja eli täydentäviä ja vaihtoehtoisia hoitoja (eli CAM-hoitoja)

Miten eteenpäin:

Riskialtis / vaarallinen kosmeettinen hoito:

Ehdotamme, että STM käyttää alla olevaa määritelmää, jotta kosmeettisia hoitoja koskevat mahdolliset rajoitukset eivät koske akupunktiota eivätkä mitään muutakaan luontaishoitoa (CAM-hoitoa):

kosmeettinen hoito, jossa injektio-neulaa käyttäen viedään kehoon vahingollista tai vaarallista ainetta ei-lääketieteellisin perustein

Toimialaselvitys täydentävistä ja vaihtoehtoisista hoidoista on välttämätön:

Emme näe mitenkään mahdollisena ryhtyä tekemään mitään vaihtoehtoahoitoja (täydentäviä hoitoja, CAM-hoitoja) tai CAM-alaa koskevia terveystieteellisiä, lainsäädännöllisiä tai muita hallinnollisia päätöksiä ennen kuin Toimialaselvitys on asiallisesti tehty ja sen tiedot ovat CAM-alan käytettävissä.

Yhteistyö:

Olemme valmiit osallistumaan tähän työhön sen eri vaiheissa ja muodoissa (esim. työryhmä, erilliset keskustelut)

Yhteistyöterveisin

Akupunktioammattilaiset ry:n hallitus
Luontaishoitoalan Foorumi ry:n hallitus
Ilkka Westman
p. 040-7618290

Sähköposti: westman.ilkka@gmail.com, info@akupunktioammattilaiset.fi, info@luontaishoitoala.fi

Verkkosivut: <https://www.luontaishoitoala.fi/> <https://akupunktioammattilaiset.fi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/LuontaishoitoalanFoorumi>

<https://www.facebook.com/akupunktioammattilaiset>

X: <https://x.com/LuontaisFoorumi>

Lähteet:

[1] Fitzgerald, Rory (City University) & ESS Core Scientific Team & Ervasti, Heikki (Turun yliopisto): European Social Survey 2014: Suomen aineisto [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 2.0 (2018-02-19). Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3068>
Ja: <https://www.luontaishoitoala.fi/tutkimus/luontaishoitosten-kaytto/ess/>

[2] Vuolanto, P., Kemppainen, L., Kemppainen, T., & Nurmi, J. (2020). Täydentävien ja vaihtoehtoisten (CAM) hoitosten käyttö Suomessa. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 57(1). <https://doi.org/10.23990/sa.80288>
Ja: <https://www.luontaishoitoala.fi/tutkimus/luontaishoitosten-kaytto/vuolanto/>

[3] Tangkiatkumjai, M., Boardman, H. & Walker, DM. Potential factors that influence usage of complementary and alternative medicine worldwide: a systematic review. *BMC Complement Med Ther* 20, 363 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12906-020-03157-2>
Ja: <https://www.luontaishoitoala.fi/tutkimus/luontaishoitosten-kaytto/tangkiatkumjai/>

[4] Järjestöjen kannanotto luontaishoitoalaa koskevaan kirjaukseen hallitusohjelmassa (31.5.2021):
<https://www.luontaishoitoala.fi/kannanotot/stm/hallitusohjelman-kirjaus/>

[5] Perinteisen kiinalaisen lääketieteen peruskoulutus. Akupunktioammattilaiset ry:
<https://akupunktioammattilaiset.fi/koulutus/peruskoulutus/>

[6] Akupunktioammattilaiset ry 30 vuotta.
<https://akupunktioammattilaiset.fi/koulutus/akupunktioammattilaiset-ry-30-vuotta/>